

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Meie: 17.08.2026 nr 65

Vabariigi Valitsus

riigikantslei@riigikantslei.ee

Riigikogu liikmed

riigikogu@riigikogu.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koda pöördumine Vabariigi Valitsusele ja Riigikogu liikmetele seoses riigieelarve ja järgmiste aastate riigieelarvestrateegia läbirääkimiste ja vastuvõtmisega

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) on sõltumatu ja professionaalne puude ja krooniliste haiguste valdkonna poliitika ning ühiskonna arvamuse kujundaja, koondades katusorganisatsioonina enam kui 50 ühingat ja liitu üle Eesti. Meie missiooniks on puudega inimeste ja krooniliste haigete elukvaliteedi, ühiskonda kaasatuse ning eneseteostuse võimaluste tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö.

Eesti Puuetega Inimeste Koda pöördub Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu poole **õigustatud ootusega, et Vabariigi Valitsus ja Riigikogu seavad erihoolekande jätkusuutliku rahastamise 2027. aasta riigieelarve ja järgmiste aastate riigieelarvestrateegia üheks prioriteediks ning tagavad selleks Sotsiaalministeeriumi esitatud rahastustaotluse rahuldamise. Seda ootavad eelkõige inimesed, kes vajavad erihoolekandeteenuseid, nende lähedased ja omasteholdajad ning valdkonna töötajad ja teenuseosutajad, kes on aastaid pidanud toime tulema süsteemi kroonilise alarahastuse tagajärgedega.**

Toompuiestee 10, Tallinn 10137

registrikood 80014660

a/a EE10 0520 3058 4000 SEB pank

tel. 6616629

e-post: epikoda@epikoda.ee

Kodulehekül: www.epikoda.ee

2026. aasta suve alguses oli erihooletandeteenuste järjekorras ligikaudu 2000 inimest, neist umbes 800 on valmis sobiva teenuskoha olemasolul teenusele minema kohe¹. Riigikontrolli² andmetel on nii toetavate kui ka ööpäevaringsete erihooletandeteenuste järjekorrad aastatel 2018–2024 kasvanud ligi kaks korda. Ööpäevaringsete teenuste järjekord kasvas 613 inimeselt 1101-ni, samal ajal vähenes täidetud ööpäevaringsete teenuskohtade arv 2379-lt 2171-ni. Sõltuvalt teenusest ulatub ooteaja mediaan 14 kuust 53 kuuni.

Sotsiaalministeerium on hinnanud, et erihooletande tugevdamiseks on järgmise nelja aasta jooksul vaja ligikaudu 200 miljonit eurot lisaraha. Suur osa sellest vajadusest on seotud töötajate palkade, täiendava tööjõu ja nende ettevalmistusega, samuti uute teenuskohtade loomise ja teenuste kättesaadavuse parandamisega. **Tegemist ei ole soovide nimekirja või erihooletande mugavamaks muutmisega, vaid minimaalse vajadusega, et riik suudaks seadusest tulenevaid kohustusi tegelikult täita.**

EPIKoda on erihooletande olukorrale³⁴⁵ koos teenuseosutajate, perede ja teiste valdkonna organisatsioonidega korduvalt tähelepanu juhtinud. Oleme rääkinud aastatepikkustest järjekordadest, teenuste kroonilisest alarahastamisest, tegevusjuhendajate madalatest palkadest ja tööjõupuudusest, sobivate teenuskohtade nappusest, perede väga suurest hoolduskoormusest ning olukorrast, kus inimese vajadustele vastav teenus asub tema kodust ja lähedastest sadade kilomeetrite kaugusel või puudub sootuks. EPIKoda on rõhutanud, et ilma kulupõhise rahastusega ei ole teenuseosutajatel võimalik tagada olemasolevate teenuste kvaliteeti ja turvalisust ega luua vajalikus mahu uusi teenuskohti.

2026. aasta kevadel kinnitas Riigikohus⁶ põhimõtte, mida inimesed ja pered on aastaid oodanud - kui riik on tuvastanud, et inimene vajab erihooletandeteenust ja vastab

¹ <https://www.delfi.ee/artikkel/120592645/kantsler-mandmaa-tee-voi-tina-aga-erihooletandesse-on-raha-juurde-vaja>

² https://www.riigikontroll.ee/sites/default/files/documents/2025-11/19828_RKTR_6603_2-1.4_2349_002-1.pdf

³ <https://www.err.ee/1609811364/maarja-krais-leosk-ja-kristi-kahar-erihooletandeteenused-on-joudnud-kriisi>

⁴ <https://epikoda.ee/uudised/eesti-puuetega-inimeste-koja-ettepanekud-erihooletande-valdkonna-probleemkohtade-lahendamiseks/>

⁵ https://arvamus.postimees.ee/8432044/maarja-krais-leosk-erihooletanne-aken-oigeteks-otsusteks-oli-lahti-juba-enne-viimast-traagilist-juhtumit?fbclid=IwY2xjawQfmSFleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFMbjNzT2JxUm52RHFwNng3c3J0YwZhcHBfaWQQMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHngUNBFbqS3DYr78U_fzDP2SgbA23Zw6uPoJxk8vx9-sZDutoldTgOLURt0T_aem_Fr8RD20b9YEXLnS_uZDIvw

⁶ <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-riik-peab-erihooldekodu-koha-tagama>

seaduses sätestatud tingimustele, ei saa teda jätta teenuseta põhjendusega, et riigieelarves pole raha või sobivaid teenuskohti pole piisavalt.

Riigikohus rõhutas, et riigil ei ole õigust planeerida erihoolekandele vähem raha, kui on vaja põhiseadusest, seadustest ja riigi enda otsustest tulenevate kohustuste täitmiseks. Samuti ei vabasta riiki vastutusest see, kui erasektor ei loo piisavalt teenuskohti. Riik kannab lõppvastutust selle eest, et inimese õigus abile oleks tegelikult tagatud.

Ootame Vabariigi Valitsuselt ja Riigikogult järgmisi otsuseid:

1. Tagada erihoolekandele Sotsiaalministeeriumi taotletud 2027-2030.a. lisarahastus, et teenuseosutajad suudaksid olemasolevaid teenuseid jätkata, tagada nende kvaliteeti ja turvalisust ning luua uusi teenuskohti. Rahastus peab võimaldama tõsta tegevusjuhendajate töötasu, suurendada töötajate arvu ning tagada nende väljaõpe ja püsimine valdkonnas.
2. Mitte lahendada rahapuudust abi saamise tingimuste karmistamise, teenuste kvaliteedi vähendamise ega vastutuse peredele ja kohalikele omavalitsustele nihutamise kaudu. Kohalikud omavalitsused, teenuseosutajad ja pered on riigile olulised partnerid, kuid partnerlus ei saa tähendada riigi seadusest tuleneva vastutuse üleandmist ilma selleks vahendeid tagamata.

EPIKoda mõistab Eesti riigieelarve keerulist olukorda ja konkureerivaid vajadusi. Kuid keeruline eelarveseis ei muuda olematuks riigi kohustusi ega inimeste abivajadust. **Seetõttu tuleb Vabariigi Valitsusel ja Riigikogul käsitleda Sotsiaalministeeriumi erihoolekande rahastustaotlust mitte ühe valdkonna lisasoovina, vaid riigi seadusest ja põhiseadusest tulenevate kohustuste täitmiseks vajaliku otsusena.**

Lugupidamisega

Maarja Krajs-Leosk

Tegevjuht

Kristi Kähär, kristi.kahar@epikoda.ee, tel 5401 0462

Toetuste- ja teenustealase huvikaitse nõunik